

Svar på fråga 2024/25:469 av Camilla Hansén (MP)
Avgifter för särskilt anordnad provning i gymnasiet

Camilla Hansén har frågat mig hur jag motiverar att elever som kan och vill pröva sina kunskaper genom att tenta av kurser hindras av avgifter som vissa kommuner tar ut och andra inte tar ut, och om jag avser att ta några initiativ utifrån min ståndpunkt.

Den svenska skolan är avgiftsfri. Det gäller även för en elev i gymnasieskolan som vill genomgå en provning, förutsatt att eleven har fått betyget F på den kurs som provningen gäller eller inte har fått betyg på kursen på grund av att det saknas underlag för bedömning av elevens kunskaper med anledning av elevens frånvaro. Provningen är i dessa fall alltså avgiftsfri. Detta ser jag ingen anledning till att förändra.

En elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå provning i alla kurser som ingår i elevens individuella studieplan, dock inte om eleven tidigare har fått minst betyget E på kursen. Rätten att genomgå provning gäller bara vid den egna skolenheten. Den som *inte* är elev i gymnasieskolan men som vill ha betyg därifrån

har rätt att genomgå prövning, med vissa undantag, i alla kurser som får finnas på ett nationellt program. En prövning kan också göras i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, dock inte den som fortfarande är elev i gymnasieskolan om eleven tidigare har fått minst betyget E på kursen. Avgiften för dessa prövningar på 500 kronor har inte ändrats sedan 1995. Möjligheten är idag inte begränsad vilket innebär att en person som inte är elev i gymnasieskolan kan pröva samma kunskaper vid upprepade tillfällen, vid olika skolor, för att förbättra sina chanser att få ett högre betyg. Detta är en utmaning för den svenska skolan. Det påverkar lärares administrativa börda, medför kostnader för kommuner som måste hantera många prövningar, bidrar till betygsinflation genom att urholka betygens värde vid urvalet till högre utbildning, men också till en orättvisa gentemot de individer som erhållit sina betyg inom ramen för en genomförd utbildning.

Mot den bakgrunden finns det i betänkandet *Växla yrke som vuxen* (SOU 2024:16) förslag till en höjd avgift och en begränsning av antalet prövningar och var prövningen får göras. Syftet är att minska möjligheten till och intresset av att genomgå upprepade prövningar. Därtill har Utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden (dir. 2023:95) i uppdrag att bl.a. lämna förslag på hur resultat på nationella prov, examensprov, eller liknande, kan användas för att öka likvärdigheten i betyg eller meritvärden, och att analysera behovet av ändringar i

angränsande frågor, t.ex. när det gäller prövning. Regeringen ser fram mot det betänkande som kommer att presenteras i februari.

Stockholm den 27 november 2024

Johan Pehrson